

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

גליון 2844

יום שני ג' אדר א' תשפ"ד
דף היומי בבלי: ב"ק קב | עמוד היומי: ברכות סא | דף הכולל: ב"מ פא | קנין ירושלמי: תרומות מא
דף היומי בהלכה: ר"ד ו' - ז' .
מוסר: שם עולם - פרק י"ב עד 'אבל באמת נחא'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער יראת שמים עד "ועתה הטה אזנך"

שלושה חודשים לאחר מכן, מתקשר ר'
בנימין אל הרב הבר ומבשר בהתרגשות
"נולד לנו בן במזל טוב". ואז הוא אומר שיש
לו סיפור מיוחד שהוא רוצה לספר לו

רבות נפלאו מעשיו של השי"ת בכל דרכיו ובפרט אם עוסק האדם בצרכי צדקה וחסד

התינוקת ורצה לאותו יהודי להביא מים.

היא פנתה לכל הכיוונים אך היהודי נעלם לו...

מסיימת הרבנית קנייבסקי: התינוקת היתה אימי הצדקנית - זכות המצוה לגמול חסד עם יהודי, היא זו שהצילה את חיי התינוקת - שלימים היתה אשת חבר לאבי מרן פוסק הדור רבי יוסף שלום אלישיב זצוק"ל!

וזכות אותו כוס המים שהתכוונה הרבנית לזון להגיש לאותו הלך מצא למים הצילה את התינוקת ממוות לחיים!

מיד נזכרתי באותה גברת, ובעצה שנתן לה הרב והחלטתי

שאני תורם כליה...

לארגון "מתנת חיים" הפועל לאתר תורמי כליה שהוקם ע"י רבי ישעיהו הבר זצ"ל, הגיעה שיחה מיהודי בשם ר' בנימין והוא מודיע בשמחה שהוא מעוניין לתרום כליה, בשואלו מה בדיוק צריך לעשות וכל הפרוצדורה מסביב. השמחה היתה גדולה לאין שיעור שעוד יהודי יזכה לצאת מהסבל של הדיאליזה ולחיות חיים רגילים. מיד התחילו בהליך הבדיקות המצריך התאמה רפואית. במהלך התהליך המתקדם הודיע ר' בנימין שהוא מעוניין שההשתלה תבצע בהקדם האפשרי.

ואכן בשעה טובה ומוצלחת הגיע לחדר ניתוח התורם

מאת: הרב אליהו הנדלס

פרשתינו נקראת פרשת תרומה על שם האמור בתחילת הפרשה: "ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו" וכל פרשת התרומה אשר אנו קוראים בו. רבות נפלאו מעשיו של השי"ת בכל דרכיו ובפרט אם עוסק האדם בצרכי צדקה וחסד, כאשר תחזינה עינינו מישרים:

הרבנית קנייבסקי ע"ה סיפרה: בימי סבי הגאון רבי אריה לזין היתה תקופה של צמצום כלכלי, תקופה של הסתפקות במועט. תקופה שבה המילה 'ברז' היתה מילה של עשירים, המים היו מחולקים במשורה בזמנים קבועים בלבד.

באחד הימים מיהרה סבתי אל המכולת, לקנות מצרכי מזון מועטים לבני הבית. על המיטה בחדר היתה מונחת התינוקת, לצד המיטה היתה מונחת קערת מים שדופנה שימש כעין גדר למיטה. הסבתא יצאה בזריזות ובדרכה למכולת פגשה יהודי, הוא ביקש ממנה כוס מים. היא אמרה לו: 'כשאחזור לביתי לאחר הקנייה אביא לך'. אך הוא הפציר ורצה עכשיו דווקא. כששמעה זאת סבתי נענתה להפצרותיו וחזרה הביתה להביא כוס מים מיד לאותו יהודי. כשנכנסה הביתה פרצה בצעקה, התינוקת הקטנה שנשארה בבית שכבה בתוך קערת המים...

בעוד מספר דקות כבר היה מאוחר... סבתי הוציאה את

פנייה לאנשים שימסרו נפש ויתרמו כליה למען חולי דיאליזה. מיד נזכרתי באותה גברת, ובעצה שנתן לה הרב והחלטתי שאני תורם כליה. כמובן שאשתי ברכה על כך.

לא יאומן אבל בשבועות שעברתי את בדיקות ההתאמה נעשה הנס, ולכן בקשתי ממך לירז את התהליך כדי שאהיה בריא וחזק כמה שיותר מהר. ואכן כך היה, תרמתי כליה - מעשה שאני לא חייב לעשות, ומן השמים עשו מה שהם אינם חייבים לעשות!" הכל ברחמי והכל לפני משורת הדין!

הלב שמחה מגור: "ולא באלמותא!"

עד עתה דיברנו מחלק הנותנים, ואלו גבאי הצדקה המזכים לעמו ישראל במצוה רבתא זו - וודאי זכותם גדול למאוד, אך הם צריכים לדעת איך לעשות זאת. בהקשר לכך מסופר (בספר 'ליבם של ישראל') אשר פעם כאשר באו שני גבאי צדקה אשר היו מנכבדי הקהל להפרד מהרבי האדמו"ר ה"לב שמחה" מגור ז"ע טרם צאתם לחו"ל לגייס כספים להחזקת המוסדות. האציל להם ה"לב שמחה" את ברכת הדרך, איחל להם הצלחה והוסיף שתי מילים: "ולא באלמותא!"

תמהו השניים, לא הבינו כוונתו. מה פשר ביאורן של שתי המילים התמוהות הללו, הלכו לבקש מפיו של אחיו, ה"פני מנחם" מגור ז"ע, בגאונותו השיבם מיד: "ולמה לא תדעו? הלא כה מתרגם יונתן בן עוזיאל את הפסוק "ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו - כל דיתרעי לביה ולא באלמותא". כלומר, כל מי שלבו חפץ בברכה, ולא בעל כורחו ושלא ברצונו!

והמושג, ובחסידי שמים זכה יהודי להחלים בעזרת כלייתו של ר' בנימין ששימחה את לבבות שני הצדדים. שלושה חודשים לאחר מכן, מתקשר ר' בנימין אל הרב הבר ומבשר בהתרגשות "נולד לנו בן במזל טוב". ואז הוא אומר שיש לו סיפור מיוחד שהוא רוצה לספר לו. "במשך 10 שנים עשינו הכול כדי לזכות לילד נוסף, אך שום דבר לא עזר.

והנה יום אחד, כשאנו בצער, דופקים בדלת. בפתח אשה שמבקשת תרומה. התעניינתי בשביל מה היא צריכה תרומה, והיא הסבירה שהכסף נועד לרכישת מזון. יש לה ארגון שמחלק מזון למשפחות ברוכות בירושלים. מדובר במשפחות שהאם לא מתפקדת מכל סיבה שהיא, וצריכים ארוחות חמות לילדים. האישה מעמידה אוכל במטבח, מעבירה לכלים, ושולחת לאותם בתים, אך אין ביכולתה לממן את מצרכי המזון. שאלתי אותה מהיכן עלה בדעתה לעשות כזה דבר? והיא הסבירה שבמשך שנים רבות לא זכתה להיפקד, פנתה לביתו של מרן פוסק הדור רבי שלמה זלמן אויערבך זצוק"ל ובכתה על מר גורלה. ורבי שלמה זלמן אמר לה: "הקב"ה לא חייב לך כלום! אבל אם תעשי לאנשים מה שאת לא חייבת לעשות, יעשו מהשמים בעבורך מה שהם לא חייבים לעשות!" האישה עשתה למען הכלל וזכתה בשלושה ילדים!

מספר ר' בנימין: תרמתי בעין טובה לארגון. אך הדברים שאמרה נכנסו לליבי ופיעפו בי, אבל לא מצאתי שום רעיון שאני יכול לעשות כדי לתרום משלי לאחרים. בשבת קודש בבית הכנסת מצאתי מונחת לפני חוברת של ארגון 'מתנת חיים' ושם

בשנה הזאת קיבלנו מנה כפולה של אדר, ויש לנו שלושה חודשי הודיה

אנו נכנסים לתקופה עם סגולה מיוחדת לראות את הנהגת ה' הפלאית עמנו.

כעת ניכנס לעוד ביקור אחד בבתי רבותינו התנאים. ננסה לעבור את מפתן דלתם של רבי עקיבא, רבן יוחנן בן זכאי, רבי טרפון או כל אחד מגדולי התקופה; מה נראה שם? הכול ייראה כמו בביתו של הנביא, אך בהבדל אחד: בארון הקודש יהיו ספר תורה מגילות של נביאים וכתובים, ועוד מגילה קטנה ומיוחדת בתוכה רשימת תאריכים, ושמה נקרא בישראל 'מגילת תענית'. במגילה הזו מופיעה רשימת ימי השמחה שאסור להתענות בהם, ומכך שמה. זוהי המגילה שבה עם ישראל משמר את זכר ימי הניסים שקרו לו ומציין אותם כדי להודות לה' כשמגיע התאריך של כל אחד מהם בכל שנה ושנה, בימים ההם בזמן הזה.

הרב ישראל גולדווסר

כאשר ניכנס לסלון ביתו של יהודי תלמיד חכם. מה נראה שם? שולחן וכיסאות סטנדר, וארון ספרים גדול ועמוס לעייפה, ובו ספרים בלויים מרוב שימוש. העיניים רואות והלב מתרחב, בית של תורה.

אני מרהיב עוז בנפשי לשאול: אם נזכה להיכנס לביתו של ישעיהו הנביא. מה נראה שם?

שולחן וכיסאות, סטנדר וארון קודש ובתוכו ספר תורה ועוד תשע עשרה מגילות קלף של נביאים וכתובים. וזהו. כך נראים בתים בתקופת בית ראשון.

אין תורה שבעל פה. אסור לכתוב אותה. היא מאוכסנת בראש

בכל התאריכים הכתובים במגילה היה אסור לצום. בחלקם היה אסור אפילו להספיד, כדי שלא לעורך שום צער. ההספד על הנפטר הוא מצווה והצום הוא סממן של תשובה וכפרת עוונות. אבל יש ימים שעשויים למשהו אחר גדול יותר. התשובה והצער בזמנים אלו עלולים להסיח את דעתנו ממשימה חשובה יותר: השמחה. ההודיה והידיעה שיש לנו אבא גדול שהולך איתנו כל הזמן.

את ימי השמחה התחילו לספור מתחילת ימי בית שני. התחושה אז הייתה שהניסים פסקו. שאלו כבר לא ימי בית ראשון שבהם אירעו ניסים גלויים, וכבר אין נביאים. העלייה לארץ התרחשה בתוך גלות, תחת שלטון פרס. רבים שאלו "היש ה' בקרבנו?" וגדולי ישראל דאז הכריזו: 'הוא כאן!' גם בהסתרה, גם בחושך, הניסים הקטנים אינם מובנים מאליהם ולא קרים מעצמם הקב"ה הוא המושך בחוטים. לדעת את זה. חשוב יותר מצום ומהספד.

מתי הפסיק עם ישראל לשמור בזיכרון ובהלכות את התאריכים המיוחדים שבמגילה הזאת? - כשעברו עוד ועוד שנים, קרו עוד ועוד ניסים, עד שכל לוח השנה התמלא בניסים. או אז היו אנשים שכבר התרגלו, והרגשות התקפו. חז"ל קוראים לזה "אין שוטה נפגע" - מי שחושיו קהים, אינו מרגיש. כבר לא שמים לב כמה ניסים קורים סביבנו.

חוץ מחנוכה ופורים, כל ימי החג של המגילה בטלו, אבל המסר שלה נשאר בימים אלו נותרה לנו ההלכה של "מרבין בשמחה". זה אומר שכעת אנחנו בתקופה שיש בה סגולה מיוחדת. להתעורר מהשגרה ולראות את הנהגת ה' הפלאית עימנו.

(מגזין 'השגחה פרטית', הרב ישראל גולדווסר, אדר א' תשפ"ד)

גם בזמן שעדיין היה אסור לכתוב את התורה שבעל פה, התירו לכתוב את המגילה הזאת. משום חביבות הניסים, והרצון והצורך להודות לה' על כל גאולה.

הימים המפורסמים ביותר שמופיעים במגילה הזאת הם ימי חנוכה ופורים. מלבדם רשומים ימי שמחה רבים נוספים שבהם אירעו הצלות רוחניות וגשמיות, כמו יום מותו של הורדוס המלך הרשע: היום שבו הצליחו לנצח את הצדוקים ולהוכיח להם שצריך לקצור את העומר במוצאי חג הפסח: היום שבו סיימו לבנות את חומת ירושלים, ועוד רבים כאלו. כשהיהודים זוכים להצלה. הם יודעים שהיא לא נעשתה מעצמה, ומודים עליה לבורא עולם.

המגילה בנויה משנים עשר פרקים, כנגד שנים עשר חודשי השנה: בכל חודש יש חג אחד או שניים, ויש חודשים שיש בהם אפילו ארבעה ימי חג בחודש אחד. אבל כשמגיעים לחודש אדר חל זינוק בכמות המאורעות - עשרה ימי חג בחודש אחד! משם ממשיכים לחודש ניסן, שרובו אלו ימי שמחה וחג. כשרואים את הרשימה. מבינים מחדש את דברי הגמרא, שמי שיש לו דין עם גוי - שיעשה אותו בחודש אדר כיוון שאלו הם ימי ניסים לישראל. כי כן, הרבה גויים ומשטינים ניצחנו בימים הללו. כעת אנו מבינים הסבר חדש לדברי חז"ל המפורסמים "משנכנס אדר מרבין בשמחה" - שהקב"ה אכן מרבה לנו שמחות בימים הללו. רש"י הקדוש מסביר את הגמרא של "משנכנס אדר": "ימי ניסים היו לישראל, פורים ופסח". זאת אומרת שהוא הבין שכעת מתחילים חודשיים של אור, שמחה והודיה.

בשנה הזאת קיבלנו מנה כפולה של אדר, ויש לנו שלושה חודשי הודיה. גם על כך שניתנה לנו הזדמנות להודות - אנו מודים: "על שאנו מודים לך ברוך ק-ל ההודאות".

**ר' שלוימ'ה מציין בלוח המודעות שליך המטבח הקטן
בכולל, ואומר לעצמו 'אוי ויי, הרי מחר בערב יתקיים
שמחת האירוסין לבת שלי, והשתא אני מגלה שר'
אהרל'ה מחתן מחר ואנוכי לא ידעתי. מה יהא?...'**

וויכוח קדוש שהתלהט בסוף סדר א' בכולל.

מאת: מענדי

שח לו יענק'ל את סוד חלומו להיכן מועדות פניו. אָה, צחק שמער'ל, חלומות שווא ידברון, הרי גם אני חלמתי שאצל יענק'ל מקרקוב מתחת לתנור טמון אוצר בלום, נו, ולכן אקום עכשיו ואסע עד לקרקוב?! אטו בשופטני עסקינן?! הרי דברי חלומות לא מעלין ולא מורידין.

שמע יענק'ל, ותפעם רוחו, הלא דבר הוא, אילו לא באתי עד לכאן רק כדי לשמוע את חלומו של שמער'ל זה, דיינו. נמלך בדעתו וסב על עקביו וילך לביתו וחפר מתחת לתנורו שם אכן מצא אוצר טמון.

ולביינתים, מיודענו שמער'ל המשיך בדרכו והגיע לגשר הגדול

כל ילד בחיידר מכיר את הסיפור על אייזיק יעקלעל'ס שחלם שיש אוצר מתחת לגשר של פראג. אחת מהגרסאות הפחות מוכרות של הסיפור הזה מספר על יענק'ל מקרקוב שחלם לו שיש אוצר מתחת לגשר של וינה, לא נחה דעתו עד שיצא לדרך לחפש את האוצר, כמובן שבאמצע הדרך נכנס לקרעטשמ'ע של מושק'ה לשתות קצת יי"ש להתחמם בחורף הקפוא, ושם פגש יהודי ושמו שמער'ל, והתפתחה שיחה ביניהם כמנהג בעלי בתים חשובים דפה.

"וואס מאכט אַ ייד?" שאל שמער'ל. "להיכן נוסעים?" ובכן,

את האברכים הגרים בביתר לכולל בירושלים וחוזר איתם בערב. ואמנם על פי הטבע האוטו הזה מקומו במגרש הגרוטאות אך יש לו בחינה של מעל הטבע. ושלוחי מצווה אינן ניזוקין לא בהליכתן ולא בחזרתן.

פנה שלוימ'ה על חזק'ל, ושאלו, 'אולי תוכל לעשות לי טובה לקחת הערב באוטו את דודי ר' שמואל, ואשלם לך כגמולך הטוב את עלות הדלק, במקום שייקח סתם מונית עם נהג ישמעאל'.

ענה לו חזק'ל, 'בשמחה רבה. זה נהנה וזה לא חסר. אך מה קרה היום שדורך ר' שמואל יוצא משערי ירושלים, לעבר הרי יהודה, הרי כפי שאני מכיר אותו הוא צריך להנפיק 'דרכון' בשביל נסיעה שכזו...'

חיך ר' שלוימ'ה וענה, 'האמת שהיום זה יום שמח מאד אצלי באירוס'י ביתי. אבל בבקשה אל תעשה מזה 'מאצ'עב' עכשיו בכולל כי ראה ראיתי שר' אהרל'ה מחתן היום את בנו, ואין אומרים, 'אני לא רוצה לגנוב לו את ההצגה'...

ולא ידע ר' שלוימ'ה שיש סודות שלא מגלים לחזק'ל הצעיר, שלא שעה לאזהרתו של שלוימ'ה וחיש פרסם את דבר הידיעה המרעישה ברחבי הכולל, שגם לר' שלוימ'ה מגיע ברכת מזל טוב לרגל השמחה.

מיד בהיודע דבר הבשורה לר' אהרן המתמיד, שהגיע היום לכולל על אף שזה יום החופה של בנו בכורו, הוא קם ממקומו והגיע למטבח הקטן של הכולל, שם אינו רגיל להימצא באמצע הסדר, והכריז בקול גדול, 'מורי ורבותי, בבקשה ממכם, אנא תלכו לשמחה של ר' שלוימ'ה, אני ברוך השם יש לי הרבה אורחים, וגם כל החברים של החתן מהישיבה מגיעים, ובוודאי עדיף שתלכו לשמח את שלוימ'ה'.

ומנגד עומד שם שלוימ'ה, ואומר לעצמו אוי ויי מה עשיתי שגיליתי את סודי בפזיזותי, איך אצליח לשכנע את האברכים לבוא דווקא לחתונה של אהרל'ה, בהדי אהרן בוויכוח כזה למה לי. ניסה לפחות לתת תשובה הוגנת שאין להשוות אירוסין לחתונה, 'הרי מי שלא בא לאירוסין יכול עוד לעשות 'תשלומין' בחתונה, מה שאין כן מי שלא בא לחתונה זה מעוות לא יוכל לתקון. ועוד, מה ראית לפספס את השמחה של ר' אהרן מחשובי המתמידים בכולל שמהווה דוגמא אישית לכל הלומדים ולהעדיף את השמחה שלי שאיני ראוי להגיע לעקביו'. טען שלוימ'ה בלהט ענוותנות.

וקודשא בריך הוא אומר לפמליא דיליה, חזו בני חביבי, זה בנו שובר היום כוס בחופתו, וזה שובר היום צלחת באירוס'י בתו, וכל אחד במה הראש שלו עסוק, על מה הם מתווכחים בלהט, שחלילה לא תיפגם במאום שמחת חברו.

ואם על קמצא ובר קמצא חרבה ירושלים, בוודאי בשביל ר' אהרל'ה ור' שלוימ'ה תבנה ותכונן ירושלים במהרה בימינו אמן.

של וינה, רצה להמשיך הלאה אך יתוש ניקר במוחו, אולי החלום ההוא של יענק'ל התימהוני הזה היה נכון, הרי אם זה גרם לו לקום ולצאת לדרך לחפש כנראה שזה היה חלום רציני, וחלמא טבא חזי, לא נחה דעתו עד שחפר מתחת לגשר וגם כן מצא אוצר ובכן, איך יוכל יהודי להנות מאוצר שמצא בזכות חבר שלו מבלי להתחלק אתו?! הלך כל אחד מהם לצדיק הדור, לשאול כדת מה לעשות, ושם נפגשו בשמחה רבה, ואמר להם הצדיק, הרי לך בן ולך בת, השיאו אותם יחד ותנו להם את האוצר... כאמור, פרטי הסיפור לא מדויקים בעליל, כנראה זה 'מבוסס' על סיפור אמיתי, או כמו שנהוג לומר שזה סיפור שסופר בין כוס שלישי לרביעי והשומע היה מתנמנם...

וכי למה נזכרתי מהסיפור הזה שספק קרה וספק אני מאמין שיכול היה לקרות. אין זאת אלא משום מעשה אמיתי שהיה היום קצת בדומה לו בכולל חשוב בירושלים עיר הקודש.

ר' אהרל'ה, הלא הוא אברך בן תורה חשוב מאד שסדר יומו משעה מוקדמת בבוקר ועד מאוחר בלילה עמוס עם סדרי לימוד תובעניים. ומחר הוא חוגג את שמחת נישואי בנו בכורו בשעה טובה ומוצלחת, באולם צנוע בעיר התורה והחסד שבהרי בנימין - 'מודיעין עילית'. הוא תלה בלוח המודעות של הכולל הזמנה לבבית לחתונה המשמחת, בצירוף הכיתוב הנהוג 'הודעות פרטיות לא נשלחו, נא ראו הזמנה זו כאישית' ידידכם אוהבכם בל"ונ, אהרל'ה.

עוברת כמחצית השעה, והגיע לכולל ר' שלוימ'ה, אברך חסידי ספוג, מוכשר מאד בכל מעלה נכונה, אילו היה מוציא לפועל את כישורונותיו בעולם העסקי ללא ספק היה פורח ומצליח עד מאד, אך הוא בחר דייקא להשקיע חילו באורייתא ואכן עושה חיל בלימודו. ר' שלוימ'ה מציץ בלוח מודעות שליד המטבח, ואומר לעצמו אוי ויי, הרי מחר בערב יתקיים בס"ד שמחת האירוסין לבת שלי, בעיר התורה והחסידות שבהרי יהודה ה"ה 'ביתר עילית' שמרוחקת כחמישים קילומטרים מעיר העילית המקבילה, והשתא אני מגלה שר' אהרל'ה מחתן מחר ואנוכי לא ידעתי. מה היא? אני לא רוצה שיהיו אנשים שיבואו לשמחה שלי ובגלל זה לא יבואו לשמחה של ר' אהרן חלילה. מה עושים?! חשב לו ר' שלוימ'ה והגיע למסקנא שפשוט עדיף שהוא לא יספר לאף אחד על השמחה שלו, ויסתפק בבני משפחתו שיבואו להשתתף בשמחה.

מבהיל על הרעיון. ור' שלוימ'ה שמר את הדבר. ויהי ממחרת, ודודו המבוגר של ר' שלוימ'ה, ה"ה ר' שמואל, שדר בירושלים עיר הקודש, ביקש מאחינו שלוימ'ה אם יוכל לדאוג לו להסעה לשמחת האירוסין כי קשה לו לנסוע באוטובוס, פנה שלוימ'ה אל ידידו חזק'ל, אברך צעיר חדש עדיין בכולל, שגם דר בביתר עילית, ובנוסף הוא גם 'בעל הנהגה' דהיינו שיש ברשותו מה שקורין 'סובארו אברכים' מקרטעת, איתה החל להביא בבוקר

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?

שלחו מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

ושמעו נא רבותי להתפתחות המפתיעה: השבוע מיודעינו הבחור היקר שבר צלחת למזל טוב עם הכלה החסודה! עם מי? עם בתו של מי?

כ"ק האדמו"ר מדינוב שליט"א על מעשה נורא אשר היה לו עד ראייה מכלי ראשון!

מאת: הרב אליהו הנדלס

כמובן השהות של ניתוח כזה הוא חודשים רבים בארץ ניכר עד לניתוח, התאוששות, שיקום והמסתעף, והחולה צריך אז לוויו צמוד כל הזמן, והנה מסיבות טכניות לא היה בידי מי מהחברים שעתו בידו ללוותו למסע נדודיו בארץ הרחוקה, לא מן הקרובים ולא מן הרחוקים. ומתוך חוסר ברירה נפל הגורל על בנו בכורו מחמד ליבו שהוא יסע ללוות את אביו. בנו בכורו זה אמנם עדיין בחור היה, אך ברירה אחרת לא היתה על הפרק.

אמנם מחנכי אותו בחור ורמ"י ישיבתו התנגדו לכך תחילה בכל תוקפם, הרי לא יתכן שבחור בגיל כזה ישהה כל כך הרבה זמן מחוץ לכותלי הישיבה, ובפרט היתה טענתם בפיהם 'הרי בגיל השידוכים הוא הבחור, ומי יודע, אולי צעד כזה יפריע לו בשידוכיו ובשמו הטוב...' אכן לא היו לו לאברך זה הרבה ברירות, וולאחר התייעצות עם רבניו ובלית ברירה נפל הגורל, והבחור היקר נתלווה לאביו במשך חודשיים ימים, במהלכם ליווה את אביו שם בארה"ב ודאג לו לכל הנצרך בכל האופנים ובמסירות רבה.

כעבור חודשיים ימים שבו האב ובנו מביקורם בארה"ב, והבחור נכנס חזרה לשיבתו לעסוק בתורה כבימים ימימה. בתקוה ובתפילה שחיסור כל כך רציני מהישיבה לא תזיק לו ברוחניות ובגשמיות... ושמעו נא רבותי להתפתחות המפתיעה: השבוע מיודעינו הבחור היקר שבר צלחת למזל טוב עם הכלה החסודה!

עם מי?

עם בתו של מי?

בת לאחד מחשובי קרתא שהזדמן לאותה ארץ נוכריה עקב דבר מצוה בדיוק בימים בהם שהה הבחור בארץ נוכריה וליווה את אביו במסירות, הלה ראהו שם ועקב אחר התנהגותו ואצילות נפשו של הבחור בעת עוזרו לאביו שליט"א ובכלל בכל הליכותיו, וגמר אומר שבחור זה מתאים לבתו...

המוסר ההשכל העולה מסיפור זה מתפרץ לבד...

שומר מצוה לא ידע דבר רע!

אף פעם!

המשפיע כ"ק האדמו"ר מדינוב שליט"א אשר איתן מושבו בעיר 'ביתר עילית' סיפר לאחרונה בשבת פרשת בשלח מעשה נורא אשר היה לו עד ראייה מכלי ראשון!

וכך סיפר: אחד מבאי בית מדרשינו כאן בשכונה - אברך רך בשנים, תלמיד חכם ומרביץ תורה אשר טפלי תליה ביה נפל למשכב, עקב בעיה חמורה בחוליות שבחוט השדרה, עד שלא היה יכול לעמוד על רגליו, וזה למעלה משבעה חודשים היה רתוק בביתו למיטת חוליו.

מי שמבין מה זה חוט שדרה, יודע שזה מקום רגיש ביותר בגופו של אדם, ומה חמורה הבעיה.

האברך נעשה מרותק למיטת חוליו, ומאז ביתו נעשה בית ועד לחברים הקרובים המחליפים משמרות לעזרו ולסעדו לשהות ליד מיטתו.

האברך הוצרך לעבור טיפולים שונים ומורכבים, וכאן בארה"ק הרופאים לא הבטיחו שאחרי הניתוח יחזור לאיתנו, להלך על רגליו כאחד האדם. בעצת גדולי העסקנים יצא כמה פעמים לאירופה לצורך ניתוח מורכב זה. האברך אכן עבר מסכת ניתוחים וטיפולים אשר היו צריכים להוות עבורו אור בקצה המנהרה. אך המה כשלו גם נפלו. היינו דאמרי אינשי 'הניתוח הצליח, והחולה... נושא את חוליו'. ה' ישמרנו.

אולם האברך דגן לא הפסיק לבטוח להאמין ולקוות ולצפות לישועת ה', לא נתן לצאצאיו ולבני משפחתו ליפול בחבלי היאוש, כשהוא מתאזר שוב ושוב בעוז ותעצומות תוך אמונה ותפילה כי כעת כבר קרובה ישועתו לבוא!

בתקופה האחרונה גילו בבית חולים מרוחק אי שם בארה"ב, כי ישנו רופא גדול המוכן לנסות לנתח שוב את חוט השדרה, עסקנים המליצו על כך, שמא ואולי משם תבוא הישועה, והאברך התכונן לנסוע עדייה למען יוכל להיות בריא בנפשו ובגופו, ולעבוד את ה' יתברך בלבב שלם.

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

אנו העומדים בתחנות האוטובוסים בכל הארץ, בחום המעיק, או בגשם זלעפות. לעיתים אנו מחכים כשלעיינינו המשתאות, מדלג האוטובוס על התחנה שלנו... אתם, הנהגים החולפים על פנינו, אנא מכם, תחשבו עלינו ועשו עמנו חסד גדול להציע את עזרתכם בטרמפ, ולפחות לאנ"ש!

על טרמפים, ומתי ה'אראציט' הנכון של הרב דסלר זי"ע? טונה ללא הכשר, והתירוץ של ה'חות'ים'. כל זה ועוד במדור 'קול העם'

טונה ללא כשרות
אשר על כן, נחוץ לתקן בכל הלוחות והעלונים את יום ה'אאהר-צייט'.

זכותו והרבצת התורה שלו יגנו עלינו.

ישראל מאנדל

תירוץ להעלאת מחירים

כל יצרן מעונין להעלות מחירים בלי סוף ובלי גבול, אבל הוא יודע שהציבור עלול להעניש אותו. אז מה עושים. מחכים שתהיה סיבה למסיבה. החות'ים, העלאת מחירי החשמל והדלק, ואז הציבור יקבל בהבנה ובסלחנות את ההעלאה.

ובכן, אין לנו ענין לא להעניש ולא לחנך אף אחד, אבל יש לנו ענין לדאוג לעצמנו. ואם אנו נחפש תמיד את התחליף הזול ואת המקום הזול וכן נוותר על דברים מיותרים, מלבד הרווח המידי יש בזה מסר חד ליצרנים. היום הכל ממוחשב, והיצרנים רואים בדיוק כמה קנו את שלהם וכמה את של המתחרים.

קחו לדוגמא את תחום הח"פ והסלולרי - שני תחומים בהם המחירים נמוכים. לדעתי הסיבה לכך בגלל שבתחומים אלה הציבור מחפש ומוצא רק את הזול, ולכן היצרנים מוכרחים ליישר קו עם הציבור.

א.מ.

השלמת לימודים לילדים מאושפזים

אחד הדברים שלצערנו איתם מתמודדים ילדים המאושפזים בבתי החולים ר"ל, הוא פער הלימודים שנוצר בזמן האישפוז. לשם כך ישנו ארגון ששם לו למטרה להשלים לילדים אלה את חוק לימודם, ללא תמורה כספית.

הארגון "חזקנו ולמדנו" יצא במשימות קודש למטרה זו, ומפעיל צוות הוראה מוסמכים של אברכים יר"ש דוברי אידיש, עברית, בעלי תעודת הוראה שעברו הכשרה, משלימים את חומר הלימודים החל מקריאה, חומש, משנה, וגמרא, וכן לימודי חול, בצורה חווייתית ומענינת. השיעורים ניתנים הן בביה"ח והן בעת המנוחה בבית.

לעת עתה הארגון פועל בבתי החולים באזור ירושלים,

באחת הרשתות החרדיות הגדולות נמכרת טונה של חברת "סטארקיסט" שדומה באריזה החיצונית לטונה שבהכשר העדה החרדית. אך טונה זו אינה תחת פיקוחם. מבירור עם ועד הכשרות של העד"ח עולה שיש שני פסי ייצור בחברה זו אך ההכשר שלהם ניתן רק על המוצרים שיש בהם גם כיתוב "שפע" ולא על כלל מוצרי החברה.

בברכה י.ש.

בירור יום ה'אראציט של הגה"צ הרב דסלר זצ"ל

לאור התגובות שנתקבלו אחרי שהערת בנדון, ברצוני לברר שוב את מקורותי ולהוציא את האמת לאור.

א. ביום חמישי ט"ו בשבט. עליתי לקברו של הרב דסלר זצ"ל וצילמתי את המצבה. וכפי שרואים ברור את התאריך: כ"ה טבת תשי"ד. אני מצרף את התמונה. אינני יודע מה מקור התמונה שפרסמתם.

ב. בספר מכתב מאליהו חלק א' בהקדמה "מתולדות המחבר" בפרק הסתלקותו כתוב כך (אות באות): "ביום הפטירה. כ"ה טבת תשי"ד. הרגיש א"ע יותר טוב, ועד שעה ארבע אחה"צ עוד באו בני הישיבה לבקר, ושוחח אתם כדרכו. בארבע הופיע הרופא המומחה שהוזמן ימים אחדים מקודם בכדי שיקבע סופית מהי מחלתו. בנוכחות הרופא החלה פתאום התקפת לב חזקה. בשקט ובמתנות האופייניים לכל מהלך חייו, תיאר לרופא את מהלך הכאב והוסיף, כאב חזק כזה לא הרגשתי כל ימי חי. עצם את עיניו ושוב לא דיבר. כרבע שעה אחר התחלת ההתקפה פקח את עיניו, הסתכל בבת צחוק נעימה, חזר ועצם את עיניו, ועלתה נשמתו למרומים"

ג. בספר "מחנך לדורות" מובא צילום מעיתון "המודיע" של יום חמישי כ"ה טבת ובו כתוב שהפטירה הייתה ביום רביעי בשעה 6 אחה"צ. ההלוויה התקיימה למחרת ביום חמישי.

זמני היום ביום כ"ד בטבת תשי"ד היו: שקיעת החמה: 16.44 צאת הכוכבים 17.10 הוא אומר, הרופא הגיע בשעה 4 אחה"צ והפטירה הייתה בשעה 6, שבאותו יום כבר היה לילה וזה כ"ה בטבת.

ומתעתד להרחיב את פעולותיו בשאר אזורי הארץ. רכז ירושלים והסביבה, הרב יעקב הולצמן. נייד: 0527600860.

מה נדרש מאתנו עכשיו?!

חשוב לעצור קמעא מהמרוץ היומיומי ולהקדיש מחשבה על העם היושב בציון, שעוברת עליו תקופה קשה, ויש בו הרבה מכאובים, שכול, יתמות, ייסורים ודאגה הן לחטופים והם למצב בכללותו.

התמונה הזו - היא של כולם. כולנו עם אחד! אחים אנחנו! ועלינו לשאת בעול ולהשתתף בצערם של הרבים! ואם ישאל השואל: "מה בכוחנו לעשות?" התשובה היא: אין כוחנו אלא בפה! זה הכוח שלנו! הכוח האמיתי של עם ישראל! כוח של תפילה! כוח של זעקה! להתפלל! לזעוק אל ד'! זה מה שנדרש מאיתנו בעת הזו! לבקש רחמים מבורא עולם על עם ישראל! נזכור! תפילה של כל יהודי חשובה ויקרה מאוד בעיני ד' ובוודאי היא פועלת ומועילה... ובפרט כשהתפילה היא על כלל ישראל. ויחוס וירחם עלינו ויוציאנו במהרה מהחשכה ומההסתר לאור גדול, לגאולה שלמה! אכ"ר

דוד אהרוני, בני ברק

להציע טרמפ

אנו העומדים בתחנות האוטובוסים בכל הארץ, בתוך העיר וגם בבין עירוני, בחום המעיק, או בגשם זלעפות. לעיתים אנו מחכים בצמתים שימושיים כשלעינינו המשתאות, מדלג האוטובוס על התחנה שלנו... אנו גם ממהרים למחוז חפצינו והתחבורה, ברובה, מסורבלת ומאכזבת. אתם, הנהגים החולפים על פנינו, אנא מכם, תחשבו עלינו ועשו עמנו חסד גדול להציע את עזרתכם בטרמפ, ולפחות לאנ"ש! אין לכם מושג כמה הדבר נצרך והחסד בו עצום!

בתודה מראש

פתרון לברכונים באולמות

מידי פעם עולה סוגית הברכונים באולמות, וידוע עד כמה מרן הגרא"מ שך זצוק"ל דיבר בנושא זה של חשיבת ברכת המזון מתוך הכתב דווקא. והנה נודע לנו על ארגון חשוב המתקין מתקנים מהודרים וברכונים גדולים ונאים באולמות שמחות (ללא מטרות רווח). על המתקנים אפשר להנציח שמות לעילוי נשמה.

אנחנו הבטחנו להתקין מעמד כזה לזכות בנו בכדי שיתארס במהרה ואכן ישועתנו מיהרה לבוא. את המתקן התקנו באולם שבו התקיימה שמחת ה"שבע ברכות" שלו. מספר הטלפון של הארגון: 0527147963 משאירים הודעה בתא הקולי.

חסד של אמת - מרגש!

לפני כ-3 שבועות פרסמנו על מיזם לקחת שם של נפטר שלא השאיר זש"ק ולפעול במשהו קטן לע"נ. קבלנו מעל 100 פניות!! וחולקו כ-180 שמות!! אנחנו פונים שוב ללב היהודי של כל אחד ואחת - יש נשמות שנמצאות בעולם העליון ואין להם זכר בעוה"ז ועם כל פרק תהילים קבוע או אפילו ברכה אחת בכוונה כל יום זה מעלה את נשמתם - והזכות העצומה הזו בוודאי תעמוד לכם ולדורותיכם בזה ובבא!! נותרו עוד כ-400 שמות של נפטרים ללא זש"ק שבודאי יפעלו טוב ויביאו ישועה למי שיעלה את נשמתם. פרטי המיזם - לקחת שם של נפטר שלא השאיר זש"ק ולעשות משהו קטן מידי יום - פרק תהילים ברכה בכוונה וכדו' וביום הפטירה להשתדל לעשות עוד משהו קדיש משניות/להדליק נר וכו'. להצטרפות יש לשלוח מייל @chesedshelemet120@gmail.com או להשאיר הודעה בקו הארגון 03-3065314 שלוחה 1. הודעות מהמייל יטופלו תוך כיומיים הודעות מהקו נחזור בעז"ה תוך שבוע. ניתן להצטרף למערך צנתוקים ולקבל צנתוק כשיש שמות של נפטרים. בשלוחה 3 ניתן להוסיף שמות עם תאריך הפטירה של כאלו שלא השאיר זש"ק. בשלוחה 1 ניתן גם לקבל את המאגר המלא בכתובת המייל הנ"ל.

החזר הבראה למאושפזים

מי שאושפז הוא או ילדו למעלה מ-8 לילות רצוף ויש לו ביטוח קופ"ח יותר מהבסיס, זכאי להחזר על הבראה בבית מלון או צימר מוכר (עם קבלה) על כמחצית מימי האשפוז. לא זכאים על אשפוז במחלקת נשים יולדות או פגיה וכל אחד יברר את הזכאות לעומק בקופ"ח שלו. וכן אם אישה או התינוק שנולד היו מאושפזים בתוך חופשת הלידה 15 יום לא חייב ברצף!! אפשר לחבר כמה אשפוזים וכן לחבר אשפוז של התינוק והאמא (מלבד שהאשפוז לא יהיה על אותם ימים), צריכה לשלוח לביטוח לאומי את מכתבי השחרור להארכת החל"ד.

בברכת בריאות איתנה, א.א.

(מתוך 'רשות הרבים' - יתד נאמן, מדורים - המודיע, כ"ז שבט תשפ"ד)

077-2222-666 או ***4992**

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

בבא קמא דף קב

מדוע לא התפעל מרן הגראי"ל שטיינמן מדברי חיזוק של רופאים בשבת הנפטרת?

דעתו של אדם על תפילין

אבל ביחס לרופאים, הוא ביטל דבריהם במחי יד: "אה, אה". האבלים ביקשו הסבר. והוא נענה: 'אמנם הם אומרים, אך הם אינם מתכוונים... וכי בגלל כך, הם יקראו 'קריאת שמע' פעם אחת?! האם יניחו תפילין או לפחות ילבישו כיפה לכמה דקות?! כל זמן שאינו 'למעשה' - סי איז גאר-נישט, זה כלום.' 'אמונה' צריכה להיות כזאת שמשפיעה על חיי המעשה, ולו במשהו. (חכימא דיהודאי)

מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל נכנס לנחם אבלים, דקות אחדות לאחר שעזבו את הבית, הרופאים שטיפלו בבית החולים בנפטרת הדגולה. האבלים סיפרו לו, כי הרופאים החילוניים הגיעו במיוחד ודיברו בהתפעלות עצומה בשבח אמונתה, ותיארו כי גם בימים הקשים בהם ידעה סבל רב ומכאוב לא התלוננה, נשאה את כאבה בדומיה ובאמונה. האבלים תיארו את התפעלות הרופאים מאמונתה. ביחס אליה, הביע הגראי"ל התפעלות מאמונתה וגבורתה,

קו השיעורים של 'דרשו'

***4992**

077-2222666

www.Dirshu.co.il

"הנה ימים באים..."

כי אם לטמוע

את דברי ה'...

הדף היומי בהלכה

- רבי אריה זילברשטיין שליט"א
עברית - שיעור מהפצת-המרחב
השעה 10:00
- רבי אפרים סגל שליט"א
עברית-אדיש
השעה 10:00
- רבי מרדכי שלמה פוינד שליט"א
אדיש
השעה 10:00
- רבי עזיאל אלון שליט"א
שיעור אהרונאליות בדף היומי בהלכה
השעה 10:00

הדף היומי תלמוד בבלי

- רבי אפרים סגל שליט"א
עברית-אדיש
השעה 10:00
- רבי אליהו אורנשטיין שליט"א
עברית - שיעור מקוצר
השעה 10:00
- רבי מאיר שפרבר שליט"א
עברית - שיעור מקוצר
השעה 10:00
- רבי אברהם פוקס שליט"א
דקה מתוקה עם הדף היומי
השעה 10:00

עמוד היומי תלמוד בבלי

- רבי אריה זילברשטיין שליט"א
עברית
השעה 10:00
- רבי דוד הופשטער שליט"א
אנגלית
השעה 10:00
- רבי מאיר ערערא שליט"א
עברית
השעה 10:00
- רבי דוד בוק שליט"א
עברית עם "ביאורי תוספות"
השעה 10:00
- רבי אליהו שור שליט"א
נושאים מיושנים וימינו
עברית-אדיש
השעה 10:00

הרווית את צמאונך במעט מים - האם תברך ברכה אחרונה?

ויש שכתבו בשם הגר"א, שאם הרווה את צמאונו לפני ששתה את הכמות הנדרשת לחיוב ברכה אחרונה - 'רביעית' - לא יברך 'בורא נפשות'. ויש שכתב, שדין זה אינו מצוי, משום שהשותה כדי להרוות את צמאונו, מן הסתם לא הורוה צמאונו לגמרי עוד בטרם שתה רביעית. וראה במקורות.

[שו"ע רד, ז, ומשנ"ב מ'מב; בו"מ דרשו, 29]

ככל 'ברכות הנהנין', גם ברכה על מאכל או משקה אינה אלא כאשר האדם נהנה מאכילתו ושתייתו. ברוב המאכלים והמשקאות, קיימת תמיד הנאת החיך והגרונ, ולכן יש לברך עליהם גם כשאינו רעב או צמא, אולם, המים - אין בהם טעם, ולכן, אין לברך עליהם אלא כשמרווה בהם את צמאונו. ואם חש הנאת כלשהי בפיו או בגרונו בעת השתייה, אות היא כי קיים בו צמא במידת מה, וחייב לברך.

באילו מקרים לא מברכים על שתיית מים?

לקרר את גופו, או מים חמים כדי לחממו. ושתיית מים בשעות שלפני התענית במטרה למנוע צמאון בתענית - יש שהורה, שדינה כשתייה להרווית הצמאון, ויש לברך עליה; אולם, לדעת רוב הפוסקים, אינה נחשבת כשתייה להרווית הצמאון, ואם אינו חש צמאון בשעת השתייה, לא יברך על המים.

[שו"ע רד, ז, ומשנ"ב מא, וביה"ל ד"ה חנקתיה; בו"מ דרשו, 26 ו-28]

כאמור, השותה מים שלא להרווית צמאונו, ואינו חש הנאת החיך בשתייתם - אינו מברך עליהם. ולפיכך, השותה מים רק לשם סיוע בבליעת מאכל או תרופה, 'להורדת' מאכל ש'נתקע' בדרכו אל הקיבה, להפגת מרירות של מאכל מר או תרופה מרה, למניעת כאב ראש, או לשם לחלוח הגרון בשעת הרצאה - לא יברך עליהם. וראה במקורות, בנוגע לאדם השותה מים קרים כדי

אילו משקאות דינם כמים לענין הנ"ל?

ומי סודה - יש אומרים, שהחש הנאה בשתייתם, אף אם הנאה זו אינה נגרמת מהמים עצמם, אלא מגזי הפחמן שמעורב בהם, עליו לברך; ותחושת ההנאה שונה מאדם לאדם, ומעת לעת, דהיינו שאותו אדם, לעיתים הוא חש הנאה בשתיית מי הסודה, ולעיתים אינו חש הנאה. ויש אומרים, שדין מי סודה כמים רגילים

[בו"מ דרשו רד, 25-27]

משקה 'תה' רגיל, שטעמו מר, ללא סוכר - יש אומרים, שדינו כמים לענין הנ"ל, משום שאין הנאה בשתייתו. ויש שהורה, שרק אם כמות התה במשקה גדולה, דינו כמים; והורה עוד, שגם משקה קפה ללא סוכר וללא חלב, עבור מי שאינו נהנה בשתייתו דינו כמים. ויש אומרים, שכל משקה שיש בו טעם כלשהו, ואינו מוגדר כמים, אין דינו כמים, וצריך לברך עליו גם כששותהו שלא להרווית הצמאון.

* יין ש'מזגוהו' במים, דהיינו שעירבו בו מים - ברכתו 'הגפן', כל עוד טעמו וריחו כשל יין, ובתנאי שכמות המים שעירבו בו היא ביחס המקובל באותו המקום למזיגת יין.
* בדורות האחרונים נחלש טעם היין, והפוסקים נחלקו בנוגע לכמות המים שניתן לערב בו: יש שכתבו, כי אף כשהיין מהווה רוב בתערובת, יתכן שאין די בכך; יש שכתבו, שניתן לערב עד שהמים יהוו שליש מהתערובת; ויש שכתבו, כי די בכך שהיין מהווה רוב בתערובת.
* מיץ ענבים - נחלקו הפוסקים אם ניתן 'למוזגו' במים.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם מותר לענות 'אמן' באמצע האכילה? ומה פירוש האמירה "סברי רבותי"?

ושותים יין באמצע סעודתם - רשאי האחד להוציא את כולם בברכה, אך מאחר והם עוסקים באכילה, וקיימת סבירות שלא יתנו דעתם להקשיב כראוי לברכה, חובת המברך לומר תחילה: "סברי רבותי", כשואל: "סוברים אתם לצאת בברכה זו?", ומטרת האמירה, שיפסיקו את אכילתם ויקשיבו לברכה; וממילא גם אין בדבר כל סכנה (ראה לעיל), שהרי מפסיקים את אכילתם.

ולא יאמר "ברשות רבותי", משום שלשון זו אינה אלא נטילת רשות לברך, ולא לשון המזכירה לכולם להפסיק מאכילתם ולהקשיב לברכה.

ברם, אף שלדעת הרמ"א ניתן להוציא אחרים בברכה באמצע הסעודה, למעשה, אין כל הידור בכך שהאחד יוציא את כולם, כיון שלדעת רוב הפוסקים אסור לעשות כן, וכדעת השולחן ערוך המובאת לעיל.

[שו"ע קעד, ח, משנ"ב מ, מב, מג ומה, שעה"צ נ, וביה"ל ד"ה וכן]

כאשר כמה אנשים קובעים לאכול יחד, ראוי שהאחד יוציא את כולם בברכה, על פי הכתוב: "בָּרַב עִם הַדָּרַת מְלֶךְ". אולם, כששותים יין באמצע סעודה, ומברכים עליו 'הגפן' - לדעת השולחן ערוך, אין האחד רשאי להוציא את כולם, אלא כל אחד מברך לעצמו בין אכילה לאכילה. ואין לעשות כן אף באופן שמבקש מהם להקשיב לברכתו.

וטעם הדבר, משום שאם יברך האחד ויוציא את האחרים בעודם עוסקים באכילה, קיים חשש שיענו אמן באמצע אכילתם, ובדיבור באמצע האכילה יש סכנה לחדירת חלק מהמאכל לדרכי הנשימה. ואף שיוצאים ידי חובת הברכה גם ללא עניית אמן, קיים חשש שמא למרות זאת יענו אמן, ויסתכנו חלילה.

ובדיעבד, אם אחד בירך לכולם - מדברי הפוסקים משמע שכולם יצאו ידי חובה, אך מדברי כמה ראשונים משמע שלא יצאו ידי חובה. וראה להלן.

ולדעת הרמ"א, כאשר כמה אנשים קובעים לאכול יחד,

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה ראשית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.